

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Aduersus nugacem. F. Mathei Hiscoldi Benedicti in
epistolam Joa[n]nis Vdalrichi Schulherr de Buoch
verissima De Lipsica disputatione Epistola Exegetica**

Schulherr, Johann Ulrich

[Leipzig], 1519

VD16 S 4430

urn:nbn:de:hbz:466:1-32678

propositiones de peccatis
Sermo de penitentia
Resoluciones disputacionum de rebus
Ein Sermon von dem Ablass und was
Verlegung & Sündensünde den selbigen Sermon
Ein sermone Martinus innotum de indulgentiis
ala Salustia prooratio con. rath. v. d. Martinus
Responsio Martinus ad dyalogum Caluisti
Responsa Caluisti
Acta Martinus Augusti
Disputatio Ekei & ipso Martinus in studio hagen
Disputatio & responsio Martinus con. quod d. Ekei
Oratio de peccatis
De ratione disputandi Oratio de peccatis
Frasmi Epistola ad d. Martinus & alia ipso b.
Resolutio sup. p. de peccatis pape
Alia resolutio de ead. p. de peccatis
Resoluciones sup. p. de peccatis
Oratio de longis p. de peccatis
Disputatio prima Ekei & Caluisti de vaba
ad vaba p. de peccatis
Disputatio secunda eadem
Disputatio tertia eadem
Epistola philippi Melancthonis de ead. dispu.
Expositio Ekei con. p. de peccatis
Defensio philippi con. Ekei
Concertatio Guancini & Caluisti
Epistola Empery ad Aegredonem
Ad Egredonem Emperianum Martinus addito
De venatione lutherana

Solomonis doctoris Wittenbergensis
Johannis Corbatoris Nulli Wittenbergensis &
Academ. Lipsiae & alia quidam
Con. malignum Jo. Eckii & auditorium
Ad Jo. Eckium Epistolam Martini Lutheri
Appellatio Martini Lutheri
Appellatio praesentis

Liber primus opusculorum Martini Lutheri

Th. 6116

Vgl. Harrass. in: Lpz. Katalog 328.

Ad Reuerendum patre ac dñm Joannem Fabri. Iurium
doctore. Prothonotariū apostolicū. Canoniciū maio-
ris ecclesie Basiliens. ac Reuerendissimū presulis
Constantien in spiritualibus vicariū ge-
neralem vt rare doctrine. ita verū
studiosorum mecenatem.

Contra Barbarā ac sane nugacē. J. Mathei Hiscoldi episto-
lam. Jo. Vdalrichi Schulherr. quā verissima de Lipsi-
ca disputatiōe. epistola Exegetica.

R. P. ac dño Joāni Fabri Iurii doctore. pthonotario apli-
co. Canonico maioris Ecclie Basiliens ac reuerendissimi epi
Constantien in spūalib⁹ vicario gñali rē. primario patrono
ac pceptorū suo cādidiſs: Jo. Vdalrichus Schulherr. sese
cōmendat. Tanta est patrone selectissime hominū impuden-
tia. tāta deniq; puerſitas vt etiā in reb⁹ aptissimis oīmq; pa-
terissimis. ad huc tenebras inſicere. veritati iniuriam adferre
optimorū viroꝝ opinionē imminuere. audaculi haud deſiſtāt **Ecclus**
Quod et **Ecclio** nro inuicto theologo accidere. ipse qui vidi theo.
et audiriꝝ culat⁹ et auritus / testimonium perhibeo Testi-
monium locupletissimū ꝓhibet inprimis Illuſs. princeps ⁊
d. d. Georgi⁹ Saxonie dux / ꝓſes puincie Thuringie ac Mis- **Geor. Sa-**
nie Marchio rē. Testes sunt omni exceptione maiores claris- **ronie dux**
simi Lipsen studiꝝ ꝓceres. prudētissimi ciuitatis Senatores
quāto oīꝝ applausū. quāta cū laude vt erudite ita modestis **Marti.**
sime **Ecclio** cōtra venerandū patreꝝ. d. Martinū Lutherum **Luther.**
Augustinianū Et clariss. d. Andreā Bodeſtain Carolosta- **An. Bo-**
diū disputauerit Bone deꝝ q̄ spectatū. inſo lōge eruditissimū **den. Ca.**
doctoreꝝ viroꝝ theologicū certamē quale nec Germania nra
etate vidit. At dū oēs laude digni fuerit (nolo em̄ quicq; lau-
dis detrudere clariss. studiꝝ Wittenbergen doctoreꝝ. quāvis
quis futur⁹ victor Parrifioꝝ lutecia. lfarū parēs ac Hercini **Parrif. ⁊**
fordia statū iudicabūt) ignoro q̄ laborēt inuidia aut estuēt ve- **Erdifor.**
ſania aliqui citra cādoreꝝ affecti in alterā partē. Et **Ecclio** no **acta indi-**
stro nō solū laudē debitā nō adscribūt / set et eiꝝ cādida famā **cabunt.**
ſictis mendacijs aptissimis denigrare non verecundantur.

Quæadmodum iā iam in itinere Angilostadiū versus. impudē-
 sissimū cuiusdam cucullati Mathei Hiscoldi / Bñdicti Eplam
 legi. vbi Barba. sic suā enngatā etiā principi Electedi illustri.
 d. d. Federico Saponie duci rē. nō veretur offerre. Vñ probe
 Jo. fabri scripsit quidā Wittēbergen ad Erdphordia / plures apud
 vica. Cō- eos cōmotos contra Eclū vt etiā caluaster aliquis cecuti-
 stantien. ens suas effutuerit nugas. Cum autē tuo insu / patrone hu-
 manissime / indiuiduus fuer. in itinere ad disputatidē ma-
 gnū Eclū comes / prestat detegere victū illū leonē / cuius pel-
 le detracto / animal spectes Apuleiana rosa indigū / mīrū es-
 set si tātus vir / tāq; et vtrūq; et genere insignis (dū adhuc
 Thegen- vita fungeret) Thegehardus Pseffinger. atq; iter tot doctos
 hard' pfe nō aliū quā obscurū hūc et Chorebo et Grillo in doctiore mo-
 ffinger. nachū / qui tā insignē doctissimorū virorū cōflictū / posterita-
 ti cōmenderet / selegisset tā barbaro ac inepto literato / id
 scribēdi officiū cōmisisset? Vtūq; sit Fabri hūanissime qui
 vt exploratiss. habeo quā mltis occupatōibus / semp obur-
 aris / cū amicorū / tū officiū tui causa Nihilō secius ad tui de-
 ditiq; eplaz / quātūuis a latino eloquio alienā / lectitandā
 tēpusculū suffurari. nō dedigneret obtestor Et plausibilis hec
 nra veluti Lidio lapide pbata. v. g. ula Aristarchi vbi vbi op
 fuerit adhibita / relegito bēignoq; vt soles. suscipias animo.

Primo omnium Hiscoldus ille maxime prestantiss. ducales
 senatores / et alme vniuersitatis Cōsiliarios prudentiss. im-
 prudenter oburgat. quod per notarios publicos excepta in
 disputatione per calcographos non disseminari preceperūt.
 Cū itegerrimi viri mīe phibuerit. lata snia diffinitiva. vter re-
 cti in materia fidei sentiret. actorū editidē. Sed cū plura fal-
 sa pbabiliora qbusdā. veris cōspiciant ne simplices et teme-
 rarij potissimū. qui mīus emūcte natis sunt. iudicioq; carēt
 lectidē disputatorū in peiores errores precipitarentur maturo
 haud impudenti consilio / decreuerant disputationem non
 in lucem edendam / donec iudiciū adponeretur / quo Chri-
 stianus quisque fidelis eo facilius diiudicaret / quid seligē-
 dum tanquam expediens. quidue fugiendum tanquam pe-
 stiferum et noxium foret Ob quod eorum placitum non me-

diocriter laudandi veniunt. nō nā sō suspendēdi et Illustris-
simi principis. et inclite vniuersitatis Consiliarij. Ad Eckij
vero conuersus nonne et mirabilis Cicero / in xpte orditur.
Si scisset Eckius / quam nunc in Germania florent ea Stu-
dia puto consilio Theologastrozum suorum scominatū dis-
putationem fuisset prestolatus in annū rē. mira verborū ele-
gantia nescio quomō loricata / vt etiam iuuenili meo stoma-
cho qui tamen vir prima elemēta decorit minime sapiāt / cre-
per hic. quasi Eckius nesciat florere studia literarū in Ger-
mania. qui in octo studijs Germanie in arenam descendere
imperterrit⁹ fuit. qui cū eruditissimo quouis amiciciā facil-
lime inijt. qui etiā cū ipsis studijs honestarū literarū floret et
viget nondū tricesimū tertū egressus annū. Adde qd vt pri-
mum in lucē edit vspiam quicquā Eckius multis ipensis vna
diq; cōquirat. eius videres Ptholomei Bibliotecā cōemptam.
adeo librorū est bellus Et neduz libros venat excusos. imo
ex palnerulentis atq; vetustissimis Bibliothecis lectissimos
exercit codices. quod facile ex Chrysopasso pdestinatiois ab
eo ante vicesimū sextum annū etatis edito. Itē in cōmenta-
rijs Dionisij de mystica et negatiua Theologia. ceterū in cō-
mentarijs super Aresto: dialectica et physica. videre licet Et
quid opus erat insipide. differre disputationē Eckio in annū
qui et si ferme vndecim septimanē ante disputationē cōdictā
tantis fuerit negotijs distentus. vt nō licuerit ei vel vnā cō-
clusionē verius dicere totā / disputandā puidere. Nunquam
tū fuit toto disputationis actu sacrarū literarū et interpretū
presidio destitutus. At quod subiūgit de Eckio. vult nos qui-
dē admirari ei⁹ ingenij tā presentē paratāq; rez oīm memo-
riam rē. Dignissima laus etiā ab hoste pfecta. Quāuis. scio /
Eckius nō velit vt hoīes id admirent. qd tū etiā totus docto-
rū cet⁹ impēdio suspexit. porro inuidos laus oīs Eckij male
habet quā tū. audire vel inuici coguntur. itē interpretationē aut
et intellectum sacrarū literarū an sit cōsequutus / ait mi-
rabilis Triscobius / aliorū sit iudiciū. Rumpere liuor
edar / Eckium proclamastis per vniuersum orbe velut so-
phistam et metaphisice theologie professorem qui / Biblia
ignoret. Ecclesiasticos patres non legerit Verū ipsa digla-

Eckij i

8 ger-

ma. stu-

dij dis

putauit

Chyso:

predesti-

Dyo. de

mysti. et

negat.

theolo.

diationis via cōmonstratū est Ectium multe lectionis / gna
 uiterq; in sacris literis Ecclesiasticisq; patribus institutū esse,
 qui nihil ex Vestro. scholasticisue doctorib; / saltem improba
 tum attulerit Sed plus iusto ei hāc eruditioez Hiscoldē tuis
 cū asseclis inuides / et clamorē appellas. falso arrogantiam
 Ectio tribuis / quippe qui tam sepe parui sui memierit iudi
 cij / tam sepe sua dicta aliorū presertim peritor / cēsure subie
 cerit / neq; iudicē timuit minus sua in causa attēctus / duobus
 nāq; dēptis omnia alia Germanie gymnasia libera optione su
 is diversarijs obtulit / quorū iudicio aquiescere patius fuit.
 Sin autem angusta videret Germania seligeret vel in Italia
 Gallia / Hispania / vel in angliā / iudices / adeo p; sus omni ar
 rogantia semota / p;cupiebat Ectius / vitatis amore. ab om
 nibus doctiorib; iudicari. gradit adhuc. in limine Hiscoldē /
 dicēs. verū quis nō videt unde hec orta est intēctio disputādi
 Ectiano tgeologo i gloriolā q̄ disceptatiōe sua aucupabat
 sibi vel ereptā vel iminutā forsan dolet? Dic modo cucullate
 tuo ex obscuro gurgustio / vñ nosti eā fuisse intēctiōē Ectio
 cū scribēdo domi habūde satisfacere potuisset diversarijs i si
 gloriolā hāc q̄suisset / sed institutū loge a tuis nugis alienū
 erat. Quinimo vitatē erudē studio Ecti? ducebat / non sue
 innix? prudētie / sed doctioz iudicio quoz sentētie lubēs sub
 scriberet vbi eū errasse mōstrarēt Sed dicis ereptā sibi glām
 dolere / doles poti? tu / tam immortalē gloriā Ectiū apud illū
 trissimū p̄cipē. et optimates Lipsen obtinuisse quā invidia
 capti tu et Phillipp? Melāthon alioqui dere litteraria bene
 merit? ipaciētissime fertis. Nā disperitā nō video aliā vobis
 defatigādi calamū porrectā ausaz. nisi q; cōtra quā volebat
 Ecti? ille Lipsie sua rara eruditioez tā celebre nomē sibi cōqui
 suir. Hinc ille lachryme Graui? est quod sequit. Et licet ipse
 Martinum nostrum heresim sentire vociferatus sit. Marti
 nus tamen nostri saluatoris exemplo ductus. se demonium
 non habere modestē ac animi constantia se hereticum inficiat
 tus est. Et Ectium ediverso in presentia illustrissimi p̄m
 Pome = cipis Bernini Pomeranie ducis fore mendacem et iniquissi
 ra. dux. mum denunciabat et cetera. vetus est proverbiū oportet
 mendacem esse memorem. Jam primum. Dominum Marti

Philip.
 Melan
 thon.

Bernin
 Pome =
 ra. dux.

num humilitate/pacientia/modestia predicarat. **Eckius** ere-
 gione damnarat immodestie Sed qualem presterit mode-
 stiam. **Hiscoldus** improvidus edicit. *Hec aut/ fide dato pa-*
trone integerrime/est ipsa rei veritas. quemadmodum et unuer-
sitatis notarij exceperunt. **Eckius** non dixit dominum **Martinum** sen-
 tire heresim. Sed quod dederat aliquos articulos **Bohemicos** et
Insiticos condemnatos in sacro concilio nostro **Constantien.**
 esse christianissimos et **Euangelicos**. Tunc **Zelo** fidei commo-
 tus **Eckius** simulatque ob aliquorum hereticorum presentiam excu-
 dit/dixit/huiusmodi nonnihil patrocinari hereticis. Et. d
Martinum commixtione sanctorum patrum grecorum/etiam conari de-
 fendere grecos schismaticos/Romane ecclesie inobedientes.
 Ad hec. **Dominus. Martinus** impudenter et mendaciter **Eck-**
ium loqui protestatus est. (en patientiam) At quam pbe-
 fecerit nemo christianus non intelligit. **Eckius** tamen sue
 modestie (ob quam non mediocriter a **Lipsen** laudatur) et
 simul mandati illustrissimi Principis memor/noluit vetula-
 rum more/injuriam referre. Sed pro sua nativa humanita-
 te protestebatur contra se probaturum illa ex dictis et scrip-
 tis. Pari immodestia insultabat sepe. **D. Carolostadius** ad-
 versus **Eckium**/adeo quod etiam non minoris note viri crebro
 exportati sunt **Eckium** (ut his auribus audiui) ne patere-
 tur usque conuiciari/sed tandem recalcitraret. verum **Eck-**
ius ut est et animi et ingenij facillimi. non nisi rarissime po-
 tuerat calumnijs. Domini **Carolostadij** concitari/Mira-
 tur dein obscurus noster **Hiscoldus**. quod **Eckius** dixit opus
 bonum esse totum a deo/sed non totaliter/mirum est inquit
 (nisi cui nullus est nasus) quomodo minus aliquod mihi
 donari queat totum/si non totaliter? Sed audi ardelio/
 credas nec te nasum habere (nisi obesses naris) nec oculos
 qui luculentissimam et vere eruditam **Eckij** interpretatio-
 nem olfacere nec videre potuisti/volebat enim probare Do-
 minus **Carolostadij** li. ar. habere se tamen passim ad opus bonum
 quod illud esset tantum a deo. Optavit **Eckius** per diuersarium probari quod
 totaliter a deo deflueret/quod facto interum haberet. exempla sparsim
 manifesta habes ut pote. beatus videt essentiam dei totam. sed non to-
 taliter apud philosophos tota quod dicitur generis est in specie non autem totaliter anima

Totum
 totaliter.

est tota in manu / non totaliter. Adde quod duo socij vel
fratres possident fundū pro indiuiduo / tunc fundus est totus
cuiuslibet / quā ante diuisionē nullus eorū dicat / hec medi-
etas mea est sic de dono quod nequit intelligere ceteris calu-
ster. Sint ergo duo duces fratres regētes indiuidue provin-
ciam hi conferunt cuidā nobili fedum castri / neuter eorū me-
dieratē cōfert fedū / sed quilibet totū / neuter tamen totaliter /
verū ambo simul. Adducebat tūc Ektius noster pertinētiss-
ime Beatus Bernhardū de li. ar. loquētē de bono ope. Quod
a sola gratia ceptū est / pariter ab utroque perficit. ut mixtum
nō sigillatim / simul non vicissim / per singulos profectū oparā-
tur. nō partim gratia / partim liberū arbitriū / sed totū singu-
la opere indiuiduo peragūt totum quidē hoc / es totū illa / sed
ut totū in illo / sic totū ex illa. nihil hercle manifestū. Inunc
S. Bern frōtose Nistholbe et vide an Diuo Bernhardo sit natus nec
hardus ne? Qui dicit totū bonū opus a gratia / et tamē totū a libero
arbitrio / que simul agant indiuiduo opere Dein sub obsecro
faturus / hem lapsus / vates volui. Hiscoldus remittit hanc
distinctionē Ektij theologis cū ipse reliquerit negligentiam
literarū scriptoribus ecclesiasticis Wittenbergensibus. Quam
iniuriā. d. Carolo stadiū / dicit / potuisse retaliare / si nō pe-
cisset Vniuersitati Engelstatter. Attēde quisquis lector ca-
didus fueris / que furie aut Tesypho hūc monachū exagita-
uerit / quā mīe secū habiter. ut plane videas seipomones / vl
simavis quavis philtre / refectū nō Ektij nempe Cuculla
Eccle- suo virus hoc qualecūq; est iā affatim stillat quo Ektij (si
sist. 7. dñs placeret) inficit. Pro iniuria. n. adducit / q; Ektius reli-
querit intelligentiā literarū Wittenbergijs Cum id laudis ipse
Wittenburgijs nun quā attribuerit. Breuiter vt res acta est
exponā. d. Carolo stadiū ex illo Ecclesiastes septimo. dico
Nō est iust⁹ in terra qui faciat bonū et nō peccet causabatur
in omni opere iustū peccare / restitit Ektij. S. Laurentius in
craticula non peccauit neq; .s. Petrus in cruce et cetera. Cui
suis vbis fortis inmitteret. d. Caro. statiz Ektij illa vba non
hoc pacto accipi p glo: ordi nec p beatū Hiero. attulit immo
null⁹ vl ecclesiasticus vl scolasticus doctor sic itellerisset. nisi
essent docto. scolastici W. d. Marti. inter cū d. Caro. vole-

bat Incanduit ad hec ipse Carolo. ut est totus colericus? Cui
 mox Eckius per iocū ita nostra lingua respondit Nunquid
 vos estis scolasticus Wittēbergij/et ego Ingolstadtij? Desi-
 ne igitur impudēs Hiscoldē Eckianam modestiam lacerare.
 Sed eodē quid sibi vult in somniū et figmentū tuū? (adeo
 nihil te nugari pūdet) q̄ dicis Eckiū sibi p̄siluisse fuga/qui
 ultro tuos Wittēbergios in arenā euocauit. qui insuper eos
 quinquaginta miliaria Germanica sequuntur est. taceo q̄ in in-
 gressu orientē versus septē miliarijs/et egressu/ totidē/occi-
 dentē versus/ob insidiarū pericula a regia via declinamus.
 Certe semp̄ sese ad conflictū intrepide tuos Wittēbergijs. nō
 nunq̄ etiā pugnā detractatibus/obtulit/ Clausa quoq̄ iaz
 palestra/nusq̄ tui cōspiciēti/Instar turbinis abierāt. sol⁹
 etiam fere octo diebus post disputationē finitā. Lipsie in the-
 ologorū/medicorū/et artium honestarū/disputatiōe remansit
 Eckius/iurisperitorū autē disputatiōi non interfuit nō enī
 poterat Carolo stadij autē et Lutherus illico abscedētes hā-
 rum facultatū disputatiōes/suis presentijs/inhonoratos re-
 liquerūt. Longe humaniorē candidiorēq̄ Eckius se in Lip-
 senses prestitit quidē merito. Quoniā familiariter optimo
 quoq̄ vsus Presertim illustriss. principe dñō Georgio Saxo-
 nie duce pientissimo qui sua munificētia et hūanitate Eckio
 multa beneficia (ut ceteris omnibus) impēdit. Prestantiss. pa-
 riter viris tā nobilis studiij/quā ciuitatis senatorib⁹ gratis-
 simus hospes ut par erat/gratias quas maximas egit. ob se-
 quia paratiss. obtulit/haud. ut in ciuiles illi etiā vicini pre-
 ter vicinorū iura/in salutato hospite abijt. Quomō ergo mo-
 nache mendax Principi tuo illustriss. non erubuiſti scribere
 Eckium fuga sibi cōsuluisse? Dic pater sodes? quō tibi cōsu-
 lueris quando a Posaugiensi cenobio turpi fuga terga dede-
 ras? Illum Gordiani dissecā nodū. Sed plenū spomones (ut
 illius utartelo infecto) Hiscoldum sequentia adfirmant. qui
 inquisitoris heretice prauitatis dogmata dicit pestuosa. et q̄
 hec Eckio suggererint. quemq̄ ad disputandum conduxe-
 rint. Impudens profecto (adsit reuerentia vero) mendaciū
 cum omnes intimi Domini Eckij compertum habeant eum
 sua sponte pro fidei chustiane veritate tūda/disputatiōe de-

Posaugi-
 nese cen-
 obium.
 Hiscold⁹
 nod. gor-
 diani pre-
 ponitur.

siderasse Nec vnq̃ a fratrib⁹ predicatorib⁹ vel Saxonie vel
 Misnie ad hec sollicitatū fuisse. quippe qui nullā totā ab eis
 acceperit. nulla deniq̃ familiaritate inuit⁹ nisi postq̃ Lip-
 siam venit. Porro modest⁹ monachus dicit pestuosa dogma-
 ta/cum Eckius nihil adduxerit p̃ter sacras litteras et harū
 sacros interpretes. Pontificū ac Cōciliorū decreta. quib⁹
 ac p̃be vsus sit necne laudatissimorū theologorū Parthe-
 si et Erdtsorden studioſi esto iudiciū. nō Barbari illius ac stu-
 pidi Hiscoldi. Postmodū egregi⁹ calūniator ait. Eckius var-
 ricabat sentēcias sanctorū patrū. Et ob id indignabā noster
 doctorib⁹ habere auctores in p̃senti vnde ip̃e sepiuscule cō-
 uincebat deprauate sanctorū sentēcias allegasse hec iniquis-
 simus cōuiciator sed Necenas obseruāde audi synceriter ve-
 res se habet. Nūquam Ecki⁹ indignabā habere auctores in
 p̃senti Quinimo ab initio me ad magnificū vniuersitatē rec-
 torem et facultatis theologicę vicedecanū misit. petēs ab eis
 vt reponerēt libros Bibliorū sanctorūq̃ patrū/in locum vbi
 disputabāt p̃ cōmuni vsu q̃ si sub oriret cōtētio vter rectius
 citaret hi libri haberent ad man⁹ sed q̃ doctores Hiscoldi p̃-
 cipue d. Carolostadi⁹ p̃relegerēt magnā arengaz cōtinuo ex
 libris (quos secum suo curru adueperat) hec dicebat Eckius
 nō esse e iure disputantiū neq̃ se vñq̃ vidisse talē modū dispu-
 tandi. venisse disputa tūc nō lecturū Copiosius impudenti-
 am cucullati aperit. scribit Eckium conuictū sepiuscule de-
 prauate allegasse sentēcias sanctorū patrū. Omnino ter eue-
 nit q̃ super allegatis disceptaret/et librorū inspectione res se-
 daretur veluti acta docebat. Primo Eckius citauit Augusti-
 num li. iij. hippo. Cōparantē gratiā sessori/et liberū arbitriū
 equo. d. Carolstadius impinxit ei q̃ obtusis luminib⁹ Augu-
 stin⁹ vidisset. qm̃ eo lib⁹ gratiā cōpararet iumēto /nō sessori. Le-
 gerat autē circa literā h et J Ecki⁹ fassus est gratiā vtriq̃ cō-
 parari iumēto (nō tñ q̃ esset in ei⁹ curru) eo pacto q̃ etiā adsi-
 miliaret sessori/ iussitq̃ eū legere circa l. 3. 3. vbi symbolum
 p̃sequit vsq̃ ad l. 3. 2. vnde hoc vidēs d. Caro. cogebat es-
 se (vt aiūt) cōtēti⁹. Scdo allegauit Ecki⁹ Augu. exponētē
 illud Math. xvi. Et sup̃ hāc petrā. i. petrū d. Mar. Luther⁹
 dicebat eū adducere locū retractari p̃ legitio. Ecki⁹ it inficli-

Augusti.
 li. iij. hip-
 pmo.

as. Recurrit ad librum .i. retractatum. c. xpi. quo passu Aug:
 duas renarras expositiōes neutra retractat / saperte lectori
 electione offert Ictico et. D. Marti. gratus erat. Tertio in Cipri. li. i
 testimoniu aliquot Cipriani eplas Ectius altero die addu- ad Come
 xerat / quas d. Marti. causabat haud posse inueniri. Ectio lium.
 datur Ciprianus / ostenditq. li. i. epistolaz ad Corneliu. Quo-
 mo Cipri. accusari venientes ex Numidia hereticos ad pu- Numidia
 mam sede / dein Eplam demonstrat aliam in qua tenet Cip-
 rianus ecclesiam fundata sup Petru. Ad do q. d. Mar. ad illu
 passum syngrapha annotarat / etia sanctu viru falli q. eccle-
 sia crederet sup Petru edificata esse. hoc idē D Marti. trasit
 Videat igit excellētia tua quā egregie Ecti⁹ cōprobat se le-
 gisse in libris quod allegauerat. Nec vnq. alibi ei mota in pu-
 blico cōtentione sup allegatis adfirmat. Quare nō monebe-
 re nugis et ineptijs Hiscoldinis. sed iteru hominis malitians
 aspice qua nititur excancellare famā Ectij memorie Ectia-
 ne memor / inquit / ipse nihil omniu charta suam semp habu-
 it vnde ipse tela sua rapuit. Per hac mea dextra / quis fuerit.
 Ectian⁹ mos / dicā Cū aniaduerneret diuersarios suos eum
 tā anxie obseruare. postq. in arenā descēderat. semp ad duas
 vel ad tres horas / locos ex Biblijs et sanctis patrib⁹ sine or-
 dine ad schedulā quando noua materia tractanda erat / cō-
 scribebat. quā chartam secum habuit / ne allegando erraret
 quia statim libros cōsulebant. nonnūquā etiā auctoritates.
 vt ingenue verū fatear / ex eadē scheda legit sed. D. Caro. illo
 non faciebat q. bigā libris onustam habebat. immo totā ar-
 gumentī formam / et seriem longam prelegere conabat quod
 quidē Ectius quāuis prius admiserat. Tamē amplius / per
 amicos persuasus etiam laicos. admittere noluit. Prouoca-
 uitq. ad dominos Consiliarios / interim iacebat disputatio
 intercepta. Pecūit autē q. d. Caro. memoratā plectionē ex char-
 ta omitteret cōsuetudinē aliud haberet / q. hoc pacto dispu-
 tatio claudicare videt⁹ allegabat Ecti⁹ / quū ipse dumtaxat
 chartula memoriā inuātē vteret qua et ipse pte⁹ esse debe-
 ret. Que cū illustriss. principis et vniuersitat⁹ Consiliarij an-
 disserent / infauorē Ectij interloquutoriaz dabant. Per quas
 se grauatū ppter mius fidam memoriā Carolo stadi⁹ con-

querebatur. Eo q̄ superioribus diebus ambas in pollicibus
ventas aperuisset e quibus maior memorie pars una cū san-
guine efflueret / q̄q̄ suis amicis plane non videatur cōsul-
tum hoc pacto se cōtendere / et proinde abire velle / tamen dis-
putatiōis gubernatores vt sunt viri insigniter prudētes / p-
rogarūt deliberādi termīnū in diē primū vbi meliori p̄silio vsq̄
d. Ca. ad ceptā disputatiōē posset se xternionib⁹ suis / libro
rum solummodo fultus presidio redyt. Subdit Hiscoldus /
ach gratulari debuit magē nostro seculo Ectius ille rē. Quid
ais mi frater, nemo est omnium qui ita congratuletur seculo
nostro felicissimo perinde ac Ectius nos ter. Frustra enim ad
id hortaris longe melius te et tuis omībus nouit quomodo
vndiq̄ cum literis agatur quo nunc sint loco / quoue statu
literae omnes. Quamuis formidare se dicat Ectius ne tanta
literarum p̄litiā magnā olim iacturā sit aduectura nō q̄ li-
tere sint male, sed quia malinō desint qui literis male vtant /
viderit Hiscoldus ipse quid somnians Boet (cū tota sua epi-
stola non nisi per insomniū a mēdacis expurgari queat) Ces-
terum quod inquit pre cones personatos Lipsie sedū rumorē
spargere Quos in presentia excusare ex mādato non habeo /
quū Lipsie tot auriti et bene oculate sint testes / vt falsa pro-
ferens super disputatiōē / facile possit deprehēdi viderit item
potius Hiscoldus ne ipse sit p̄sonatus preco / qui ementitum
rumorem in vulgus disseminare presumat. Consultius intra
suū gurgustiolū et cellam Lutterariam cum caco latuisset
quam vt eiusmodi epistolā euomeret. Sed p̄suasum habeat
epitū acta probaturū. Iudiciū sentētiā expectāda est, que nō
modo triumphī palmam rectius in materia fidei fenciēt me-
ritissimo iure dabit verū etiā vter nostrū verius de doctissimē
viris et Lipsica disputatiōe scripserit proculdubio feliciter
declarabit. Nouit deus op. max. quam mallem hec pre or-
natiss. virorum Domini Martini Lutheri et Carolo stadij ho-
nore obtinuisse / nisi cruenta illa Hiscoldi epistola me ad scri-
bendum mirum in modum impulisset / quisi (vt melius
monachū seruū et mundo mortuū decere et) Harpo-
cratem egisset / non tam turpiter tantum virum obiurgas-
set. Omnia que scripsi in spōgiā maluissem incubuisse Sed

alea iacta est. iuuenili lusinus calamo. Dñ Bene vortant. Et
tu quoque Mecenas benignissime / qui indefessus veritatis
propugnator existis tuo vt cepisti faueto Ectio et si minime
ad dubitem / quin maiorem mihi fidem haberes / toties a tua
prestantia probato. quam q̄ hesitares / me in hoc negociolo
alterum agere hiscoldem placuit tamē quo indubitata ver-
ritas altissimo radices figat facultatis Theologice Studij
Lipsen literas Ectio in testimoniū datas his annectere / iā
tū B P valeat faustiter dum rem omnē Angilostadij cōpo-
suero ortus has literas sequitur. ad te Constantiā reuer-
tar. interim tuā mire doctrine familiā / et presertim Urbanuz
Regij amicitia meū incōperabile / saluā volo iterum vale Date
Batisphone Ex monasterio Diui Ammerāmi octaua Augu-
sti Summo Pontifice Leone decimo / ac Carolo Romanorū
rege electo / regnantibus. Anno virginiei partus Millesimo
quingentesimo Decimo nono.

¶ Theologice facultatis felicis Lipsen studij
Epistola Magni Germanie theologo
Joanni Ectio pro Testimonio
Disputationis data.

Vniuersis et singulis sancte matre ecclesie filiis quorūcumq̄
statuū / dignitatū / et preeminētiarū titulis effulgeāt. presen-
tes nostras parētes literas visuri lecturis seu audituri Nos
Matheus Heinigk Haynensis Artij et sacre Theologie pro-
fessor. Collegij maioris / studij Lipsen Merseburgen dioc:
collegiatus vicedecan⁹ / ceteriq̄ magistri et p̄fessores facul-
tatis theologice dicti studij Lipsen Salutem in domino. ac
firmā plenāq̄ noticiam omniā et singulorū infra scriptorū
cum naturalis equitatis horratu et diuine legis preceptione
quiq̄ hominū fidos sese veritati testes exhibere suadeant / et
iubeant / multoq̄ propēiores in hoc munere diuinorū eloqui-
orū disquisitores et omni cura quesite et cognite veritatis
declamatores esse debeant vt hāc sincero testimonio / nullis
corruptis odijs nullis adducte fauorib⁹. nullo deniq̄ cōpre-
hensibili conatu p̄fracti / ediscerāt hanc ob rē oībus a nobis

B iij

villis auditis et cognitis attestamur in ardue disputationis
serie. Egregium clarissimum virum domini Joannem Eckium Artium
Decretorum et theologie doctorem. Canonicum Aichsteden ac pro
cancellarium Ingolsteden rē. Contra egregios et erimios viros
et dominos Andream Bodenstein Carolostadium Et reverendum
patrem Martinum Luther Augustinianum sacre theologie Witten-
bergen studij professores in nostra Lipsen Academia sus-
cepte pro veritatis orthodoxe fidei secundum prestatas veritas
quod ex constituto conclusiones tuitione statuto tempore interpre-
dum se obtulisse. intraque Lipsica menia vigesimo secundo Ju-
nii adfuisse et eiusdem Mensis vigesimo septimo die in are-
nam leto animo et hilari vultu descendisse in capacissima du-
calis arcis aula. ad hoc egregie instructa/strenuum pugilem
in orem partem armatum gessisse. mira memorie retinētia in-
signem. multa aduersę partis obiecta eodem quo edebantur
ordine recensuisse. nodosque reteruisse. suas vero sententias.
Prima scripturarum peritia fretum confirmasse. non leuibus
sophistarum tendiculis nixum aut vanis verborum fumus
instructum egisse. Disputandi denique lege per illustrissimi pri-
ncipis nostri et. domini domini Georgij Saxonie ducis presidis
provincie Thuringie et Marchionis Misnie rē. Consiliari-
os et vniuersitatis nostre maiores prescriptam secutum vici-
li modestia in omni actu apparuisse ad omnia verborum vota
morigerum. hec ut premissimus testamur / in cuius rei fidem
testimonium presentes nostras patentes literas Sigillo fa-
cultatis nostre Theologice iussimus et fecimus appensione
communiri. Date Lipzē vigesimo quinto die Mensis Iulij
Anno Millesimo quingentesimo decimo nono.

Sagitta mea scopum venit faueto candide
letor. Vale. pancratice.

¶ Sit Laus Deo.

his
um
pro
res
idū
Dita
us
tri
pi
Ju
re
du
ilez
in
tur
as,
is
us
pi
dis
tri
tri
ora
em
fa
one
elij

abu
mus,
den
om
2 ad
oftra
cele
o die
pre
i. ve
er &
liter
llers
o tā
liter
dire
nfo
g cū
ecas
nter
rdie
cta
die
las
cle
stis
ert
fle

or
urs

Th
6116